Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (peto vijeće)

15. listopada 2020.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Zaštita potrošača – Platne usluge na unutarnjem tržištu – Direktiva 2007/64/EZ – Članak 45. – Direktiva (EU) 2015/2366 – Članak 55. – Raskid okvirnog ugovora – Direktiva 2014/17/EU – Ugovori o potrošačkom kreditiranju stambenih nekretnina – Članak 12. stavak 1., članak 12. stavak 2. točka (a) i članak 12. stavak 3. – Praksa vezanja usluga – Praksa objedinjavanja usluga – Direktiva 2014/92/EU – Računi za plaćanje – Članci 9. do 14. – Prebacivanje računa – Obveza izravnog terećenja primanja na računu za plaćanje otvorenom kod zajmodavca u razdoblju utvrđenom ugovorom o kreditu u zamjenu za pojedinačnu pogodnost – Trajanje obveze – Gubitak pojedinačne pogodnosti u slučaju prijevremenog zatvaranja računa”

U predmetu C-778/18,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Conseil d’État (Državno vijeće, Francuska), odlukom od 5. prosinca 2018., koju je Sud zaprimio 11. prosinca 2018., u postupku

Association française des usagers de banques

protiv

Ministre de l’Économie et des Finances,

SUD (peto vijeće),

u sastavu: E. Regan, predsjednik vijeća, M. Ilešič, E. Juhász, C. Lycourgos i I. Jarukaitis (izvjestitelj), suci,

nezavisni odvjetnik: H. Saugmandsgaard Øe,

tajnik: M. Krausenböck, administratorica,

uzimajući u obzir pisani postupak i nakon rasprave održane 18. prosinca 2019.,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

– za francusku vladu A.-L. Desjonquères, J. Traband, E. Toutain i D. Colas, u svojstvu agenata,

– za češku vladu M. Smolek, J. Vláčil i S. Šindelková, u svojstvu agenata,

– za Europsku komisiju D. Triantafyllou i H. Tserepa-Lacombe, u svojstvu agenata,

saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 27. veljače 2020.,

* Jezik postupka: francuski

donosi sljedeću

Presudu

1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 45. Direktive 2007/64/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. studenoga 2007. o platnim uslugama na unutarnjem tržištu i o izmjeni direktiva 97/7/EZ, 2002/65/EZ, 2005/60/EZ i 2006/48/EZ te stavljanju izvan snage Direktive 97/5/EZ (SL 2007., L 319, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 10., svezak 2., str. 172.), članka 12. stavka 2. točke (a) i članka 12. stavka 3. Direktive 2014/17/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 4. veljače 2014. o ugovorima o potrošačkim kreditima koji se odnose na stambene nekretnine i o izmjeni direktiva 2008/48/EZ i 2013/36/EU i Uredbe (EU) br. 1093/2010 (SL 2014., L 60, str. 34.) (SL 2014., L 60, str. 34. i ispravak SL 2015., L 65, str. 22. i SL 2015., L 246, str. 11.), članaka 9. do 14. Direktive 2014/92/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 23. srpnja 2014. o usporedivosti naknada povezanih s računima za plaćanje, prebacivanju računa za plaćanje i pristupu računima za plaćanje s osnovnim uslugama (SL 2014., L 257, str. 214.), kao i članka 55. Direktive (EU) 2015/2366 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2015. o platnim uslugama na unutarnjem tržištu, o izmjeni direktiva 2002/65/EZ, 2009/110/EZ i 2013/36/EU te Uredbe (EU) br. 1093/2010 i o stavljanju izvan snage Direktive 2007/64/EZ (SL 2015., L 337, str. 35. i ispravak SL 2018., L 102, str. 97.).

2 Zahtjev je upućen u okviru spora između Association française des usagers de banques (Francuska udruga bankovnih klijenata; u daljnjem tekstu: AFUB) i Ministre de l'Économie et des Finances (ministar gospodarstva i financija, Francuska) o zakonitosti uredbe kojom se određuje trajanje razdoblja u kojem zajmodavac može zajmoprimcu nametnuti obvezu izravnog terećenja njegovih plaća ili istovjetnih primanja na računu za plaćanje.

Pravni okvir

Pravo Unije

Direktiva 2007/64

3 Sukladno uvodnoj izjavi 29. Direktive 2007/64:

„S ciljem omogućavanja veće mobilnosti potrošača, trebalo bi potrošačima omogućiti raskid okvirnog ugovora nakon isteka godine dana bez naknade. […]”

4 Članak 45. te direktive, naslovljen „Raskid”, u stavcima 1. i 2. previđa:

„1. Korisnik platnih usluga može u svakom trenutku raskinuti okvirni ugovor, osim ako su stranke ugovorile otkazni rok. Taj rok ne smije biti duži od mjesec dana.

2. Nakon isteka razdoblja od 12 mjeseci raskid okvirnog ugovora koji je sklopljen na određeno razdoblje duže od 12 mjeseci ili na neodređeni rok za korisnika platnih uslug[a] je besplatan. U svim drugim slučajevima naknade za raskid primjerene su i razmjerne stvarnim troškovima.”

Direktiva 2015/2366

5 Direktiva 2007/64 stavljena je izvan snage Direktivom 2015/2366, s primjenom od 13. siječnja 2018. Uvodna izjava 62. te direktive formulirana je ovako:

„Radi omogućivanja veće mobilnosti klijenata, potrošačima bi trebalo omogućiti otkazivanje okvirnog ugovora bez naknade. Međutim, u odnosu na ugovore koje je potrošač otkazao u roku od manje od šest mjeseci nakon njihova stupanja na snagu, pružateljima platnih usluga trebalo bi omogućiti primjenu naknada u skladu s troškovima koji su nastali zbog potrošačeva otkazivanja okvirnog ugovora. […]"

6 Članak 55. navedene direktive, naslovljen „Otkaz", koji je zamijenio članak 45. Direktive 2007/64, u stavcima 1. i 2. predviđa:

„1. Korisnik platnih usluga može u svakom trenutku otkazati okvirni ugovor, osim ako su stranke dogovorile otkazni rok. Taj rok ne smije biti dulji od mjesec dana.

2. Korisnik platnih usluga ne plaća nikakvu naknadu za otkaz okvirnog ugovora, osim ako je ugovor bio na snazi manje od šest mjeseci. Eventualna naknada za otkaz okvirnog ugovora mora biti primjerena i u skladu s troškovima."

Direktiva 2014/17

7 Uvodne izjave 15., 24. i 25. Direktive 2014/17 formulirane su kako slijedi:

„(15) Cilj je ove Direktive osigurati da potrošači koji sklapaju ugovore o kreditu koji se odnose na nekretnine uživaju visok stupanj zaštite. […]

[…]

(24) […] Spajanje ugovora o kreditu s jednom ili više [drugih] financijskih usluga ili proizvoda u paketima sredstvo je kojim vjerovnici obogaćuju svoju ponudu te se tako potiče međusobna konkurencija, pod uvjetom da se sastavnice paketa mogu kupiti i zasebno. Premda kombinacija ugovorâ o kreditu s jednom ili više financijskih usluga ili proizvoda u paketima može biti od koristi za potrošače, može i negativno utjecati na mobilnost potrošača te njihovu sposobnost donošenja informiranih odabira, osim ako se sastavnice paketa mogu kupiti i zasebno. Važno je spriječiti praksu poput vezanja određenih proizvoda koji mogu navesti potrošače na sklapanje ugovorâ o kreditu koji nisu najpovoljniji za njih, a da [se] ipak ne ograničav[a] objedinjavanje proizvoda koji mogu biti korisni za potrošače. Države bi članice svejedno trebale nastaviti sa strogim nadzorom tržišta financijskih usluga za maloprodaju radi osiguravanja da praksa objedinjavanja usluga ne utječe negativno na odabir potrošača i tržišno natjecanje.

(25) Opće je pravilo da se praksa vezanja usluga ne bi trebala dopustiti, osim ako se financijska usluga ili ponuđeni proizvod koji se nude skupa s ugovorom o kreditu ne mogu ponuditi zasebno, budući da čine sastavni dio kredita, primjerice u slučaju osiguranog prekoračenja. Međutim, u drugim slučajevima vjerovnici mogu opravdano ponuditi ili prodavati ugovor o kreditu u paketu s računom za obavljanje platnog prometa, štednim računom, investicijskim proizvodom ili proizvodom mirovinskog osiguranja, primjerice ako se kapital s računa koristi za otplatu kredita ili je preduvjet za udruživanje sredstava radi dobivanja kredita […]"

8 U članku 1. te direktive, naslovljenom „Predmet”, predviđa se:

„Ovom se Direktivom utvrđuje zajednički okvir za određene aspekte zakona i drugih propisa država članica o ugovorima koji obuhvaćaju potrošačke kredite koji su osigurani hipotekom ili se na drugi način odnose na stambene nekretnine […]”

9 Članak 2. navedene direktive, naslovljen „Razina usklađivanja”, u stavku 1. određuje:

„Ova Direktiva ne sprečava države članice da zadrže ili uvedu strože odredbe s ciljem zaštite potrošača, pod uvjetom da su te odredbe u skladu s njihovim obvezama prema pravu Unije.”

10 U članku 4. Direktive 2014/17, naslovljenom „Definicije”, predviđa se:

„Za potrebe ove Direktive, primjenjuju se sljedeće definicije:

[…]

26. ‚praksa vezanja usluga’ znači ponuda ili prodaja ugovora o kreditu u paketu s drugim zasebnim financijskim proizvodima ili uslugama kada ugovor o kreditu potrošaču nije raspoloživ zasebno;

27. ‚praksa objedinjavanja usluga’ znači ponuda ili prodaja ugovora o kreditu u paketu s drugim zasebnim financijskim proizvodima ili uslugama ako je ugovor o kreditu potrošaču također raspoloživ zasebno, ali ne nužno pod istim uvjetima kao kad je ponuđen u paketu s dodatnim uslugama;

[…]”

11 U članku 12. te direktive, koji se nalazi u njezinu poglavlju 4., naslovljenom „Informacije i postupci prije sklapanja ugovora o kreditu”, a odnosi se na „[p]rakse vezanja i objedinjavanja usluga”, određuje se:

„1. Države članice dopuštaju prakse objedinjavanja usluga, ali zabranjuju prakse vezanja usluga.

2. Iznimno od stavka 1., države članice mogu odrediti da vjerovnici mogu zatražiti od potrošača ili od člana obitelji ili bliskog rođaka potrošača da:

(a) otvori ili održava [račun za plaćanje ili] štedni račun, pri čemu je jedina svrha takvog računa prikupljanje kapitala za otplatu kredita, [podmirivanje] kredita, objedinjavanje resursa s ciljem dobivanja kredita ili u svrhu pružanja dodatnog sredstva osiguranja za vjerovnika u slučaju neispunjavanja obveza;

[…]

3. Iznimno od stavka 1., države članice mogu dopustiti praksu vezanja usluga ako vjerovnik može dokazati svojem nadležn[om] tijelu da vezani proizvodi ili kategorije proizvoda koji se nude pod međusobno sličnim uvjetima, a koji nisu dostupni zasebno, dovode do jasne koristi za potrošače, uzimajući u obzir dostupnost i cijene relevantnih proizvoda koji se nude na tržištu. Ovaj se stavak primjenjuje samo na proizvode koji su stavljeni na tržište nakon 20. ožujka 2014.

[…]”

Direktiva 2014/92

12 Uvodne izjave 9. i 12. Direktive 2014/92 formulirane su ovako:

„(9) Kako bi se dugoročno poduprla učinkovita i neometana financijska mobilnost, nužno je uspostaviti ujednačenu skupinu pravila radi rješavanja pitanja slabe mobilnosti potrošača, a posebno […] potaknuti prebacivanje računa za plaćanje […]

[…]

(12) […] Sve odredbe ove Direktive trebale bi se primjenjivati na račune za plaćanje putem kojih potrošači mogu provoditi sljedeće transakcije: polaganje novčanih sredstava, podizanje gotova novca te izvršavanje i primanje platnih transakcija u korist i od trećih osoba, uključujući izvršavanje kreditnih transfera. Zbog toga bi računi s ograničenijim funkcijama trebali biti isključeni. Na primjer, računi poput […] tekući[h] račun[a] [namijenjenih isključivo] za otplatu hipotekarnog kredita […] u načelu bi trebali biti izuzeti iz područja primjene ove Direktive. Međutim, ako bi se ti računi koristili za svakodnevne platne transakcije i ako bi sadržali sve funkcije koje su navedene u tekstu iznad, oni će spadati u područje primjene ove Direktive. […]”

13 U članku 2. te direktive, naslovljenom „Definicije”, navodi se:

„Za potrebe ove Direktive primjenjuju se sljedeće definicije:

[…]

15. ‚naknade’ znači sv[i] troškov[i] i kazne, ako postoje, koje potrošač plaća pružatelju platnih usluga za usluge povezane s računom za plaćanje ili u vezi s njima;

[…]”

14 Članak 9. navedene direktive, naslovljen „Pružanje usluge prebacivanja računa”, određuje da države članice moraju osigurati da pružatelji platnih usluga nude uslugu prebacivanja svakom potrošaču koji otvori ili ima račun za plaćanje kod pružatelja takvih usluga koji se nalazi na državnom području dotične države članice.

15 U članku 10. Direktive 2014/92, naslovljenom „Usluga prebacivanja računa”, utvrđuju se pravila koja pružatelji usluga moraju primjenjivati kada postupaju po zahtjevima potrošača za prebacivanje računa za plaćanje.

16 Članak 11. te direktive, naslovljen „Olakšavanje prekograničnog otvaranja računa za potrošače”, državama članicama nalaže da moraju olakšati prekogranično otvaranje računa i definira po kojim pravilima.

17 Članak 12. navedene direktive, naslovljen „Naknade povezane s uslugom prebacivanja računa”, u stavcima 3. i 4. određuje:

„3. Države članice osiguravaju da su naknade, ako postoje, koje pružatelj platnih usluga koji obavlja prijenos primjenjuje na potrošača u slučaju zatvaranja računa za plaćanje kojeg ima kod njega[,] određene u skladu s člankom 45. stavcima 2., 4. i 6. Direktive [2007/64].

4. Države članice osiguravaju da naknade koje, ako postoje, pružatelj platnih usluga koji obavlja prijenos ili pružatelj platnih usluga koji je primatelj primjenjuje na potrošača za svaku uslugu pruženu na temelju članka 10., osim onih navedenih u stavcima 1., 2. i 3. ovog članka, budu razumne i u skladu sa stvarnim troškovima tog pružatelja platnih usluga.”

18 Članak 13. Direktive 2014/92, naslovljen „Financijski gubitak za potrošače”, u stavku 1. propisuje da države članice moraju osigurati da pružatelj platnih usluga bez odgode namiri potrošaču svaki financijski gubitak koji je nastao izravno zbog toga što taj pružatelj platnih usluga nije poštovao obveze koje ima na temelju članka 10.

19 U članku 14. te direktive, naslovljenom „Informacije o usluzi prebacivanja računa”, utvrđuju se pravila o informacijama koje pružatelji platnih usluga moraju staviti na raspolaganje potrošačima u vezi s prebacivanjem računa.

Francusko pravo

20 U skladu s člankom 67. stavkom II. prvim podstavkom loi n° 2016-1691, du 9 décembre 2016, relative à la transparence, à la lutte contre la corruption et à la modernisation de la vie économique (Zakon br. 2016-1691 od 9. prosinca 2016. o transparentnosti, suzbijanju korupcije i modernizaciji gospodarskog života) (JORF od 10. prosinca 2016., tekst br. 2):

„Pod uvjetima predviđenima u članku 38. Ustava, Vlada je ovlaštena, u roku od šest mjeseci od objavljivanja ovog zakona, rješenjem poduzeti sve mjere obuhvaćene područjem zakona kojim se omogućuje da se u skladu s člankom L. 312-1-2 code monétaire et financier (Monetarni i financijski zakonik) urede uvjeti pod kojima potrošačevo sklapanje ugovora o kreditu za kupnju nekretnine i visina njegove kamatne stope mogu biti povezani s otvaranjem depozitnog računa i izravnim terećenjem njegovih primanja, neovisno o vrsti i izvoru tih primanja, za vrijeme trajanja kredita.”

21 Članak L. 312-1-2 stavak I. točka 1. Monetarnog i financijskog zakonika, u verziji koja se primjenjuje na činjenice iz glavnog postupka, određuje:

„Zabranjeno je prodavati ili nuditi na prodaju proizvode ili usluge u paketu, osim ako se proizvodi ili usluge koji su uključeni u pakete mogu kupiti i pojedinačno ili ako su neraskidivo povezani.”

22 Članak L. 314-1 stavak I. tog zakonika formuliran je ovako:

„Račun za plaćanje jest račun na ime jedne ili više osoba koji se koristi za izvršavanje platnih transakcija.”

23 U skladu s člankom L. 313-25 code de la consommation (Zakonik o zaštiti potrošača), u verziji iz ordonnance n° 2017-1090, du 1er juin 2017, relative aux offres de prêt immobilier conditionnées à la domiciliation des salaires ou revenus assimilés de l’emprunteur sur un compte de paiement (Rješenje br. 2017-1090 od 1. lipnja 2017. o ponudama kredita za kupnju nekretnine koje su uvjetovane izravnim terećenjem plaća ili istovjetnih primanja zajmoprimca na računu za plaćanje) (JORF od 3. lipnja 2017., tekst br. 13), koja se primjenjuje na činjenice iz glavnog postupka:

„U ponudi iz članka L. 313-24:

[…]

10° treba navesti primjenjuje li se na kredit uvjet izravnog terećenja iz članka L. 313-25-1. U slučaju da se primjenjuje, treba navesti njegovo trajanje, eventualne troškove otvaranja i vođenja računa na kojem se izravno terete plaće ili istovjetna primanja, kao i vrstu pojedinačne pogodnosti koju zajmodavac daje u zamjenu za to terećenje. Ponuda treba omogućiti jasno utvrđivanje te pogodnosti, i to tako da se navedu uvjeti, stope ili ostalo, s obzirom na koje je ta ponuda sastavljena i koje zajmodavac primjenjuje ako zajmoprimac prestane ispunjavati zahtjev izravnog terećenja.

[…]”

24 Člankom L. 313-25-1 tog zakonika, koji je u isti uvršten Rješenjem br. 2017-1090, predviđa se:

„Zajmodavac može uvjetovati ponudu kredita iz članka L. 313-24 zajmoprimčevim izravnim terećenjem njegovih plaća ili istovjetnih primanja na računu za plaćanje iz članka L. 314-1 Monetarnog i financijskog zakonika, pod uvjetom da taj zajmodavac u zamjenu za izravno terećenje zajmoprimcu pruži određenu pojedinačnu pogodnost.

Taj uvjet zajmoprimca ne može obvezivati dulje od maksimalnog vremena utvrđenog uredbom koju donosi Conseil d’État (Državno vijeće). Po isteku roka predviđenog ugovorom o kreditu, zajmoprimac stječe pojedinačnu pogodnost koju zadržava do kraja trajanja kredita.

Ako zajmoprimac prije isteka tog roka prestane ispunjavati spomenuti uvjet izravnog terećenja, zajmodavac može, za obroke koji su preostali do otplate kredita, ukinuti pojedinačnu pogodnost iz prvog stavka i primijeniti uvjete, stope ili ostalo iz točke 10.° članka L. 313-25. […]”

25 Članak R. 313-21-1 tog zakonika, koji je u isti uvršten décretom n° 2017-1099 du 14 juin 2017 fixant la durée pendant laquelle le prêteur peut imposer à l’emprunteur la domiciliation de salaires ou revenus assimilés sur un compte de paiement (Uredba br. 2017-1099 od 14. lipnja 2017. kojom se utvrđuje razdoblje tijekom kojeg zajmodavac može zajmoprimcu nametnuti obvezu izravnog terećenja plaća ili istovjetnih primanja na računu za plaćanje) (JORF od 16. lipnja 2017., tekst br. 38), određuje:

„Najduže trajanje obveze izravnog terećenja plaća ili istovjetnih primanja iz članka L. 313-25-1 iznosi deset godina od sklapanja ugovora o kreditu ili eventualno od sklapanja dodatka prvotnom ugovoru o kreditu.

To trajanje u svakom slučaju ne može biti dulje od vremena na koje je sklopljen ugovor o kreditu.”

Glavni postupak i prethodna pitanja

26 AFUB je 9. kolovoza 2017. pred Conseilom d’État (Francuska) podnio tužbu za poništenje Uredbe br. 2017-1099 zbog prekoračenja ovlasti.

27 Pred sudom koji je uputio zahtjev AFUB tvrdi, s jedne strane, da Rješenje br. 2017-1090, radi čije je provedbe donesena Uredba br. 2017-1099, povređuje cilj olakšavanja bankovne mobilnosti predviđen direktivama 2007/64, 2014/17, 2014/92 i 2015/2366, zato što kreditnim ustanovama dopušta da potrošačima nametnu izravno terećenje njihovih plaća ili istovjetnih primanja i, s druge strane, da navedena uredba povređuje taj isti cilj time što određuje vrijeme od deset godina kao maksimalno trajanje u kojem kreditne ustanove mogu uvjetovati davanje pojedinačnih pogodnosti potrošačima takvim izravnim terećenjem.

28 Ministre de l’Économie et des Finances traži da se tužba odbije.

29 Sud koji je uputio zahtjev ističe da mehanizam iz članka L. 313-25-1 Zakonika o zaštiti potrošača omogućuje kreditnim ustanovama da davanje pojedinačne pogodnosti, u okviru ugovora o kreditu koji zajmoprimcima nude za kupnju nekretnine, uvjetuju obvezom izravnog terećenja njihovih plaća ili istovjetnih primanja u toj ustanovi tijekom određenog razdoblja, pri čemu nepridržavanje te obveze prije isteka tog razdoblja dovodi do gubitka te pogodnosti.

30 Taj sud smatra da odgovor na prigovore koje je iznio AFUB ovisi, kao prvo, o pitanju dopuštaju li odredbe članka 12. stavka 2. točke (a) Direktive 2014/17 – posebice imajući u vidu namjenu koju pripisuju računu za plaćanje ili štednom računu – ili odredbe članka 12. stavka 3. te direktive, da

zajmodavac, s jedne strane, nametne zajmoprimcu, u zamjenu za pojedinačnu pogodnost, izravno terećenje svih njegovih plaća ili istovjetnih primanja na računu za plaćanje u razdoblju utvrđenom ugovorom o kreditu, neovisno o iznosu, rokovima dospijeća i trajanju kredita i, s druge strane, odredi da ono može trajati najviše deset godina, ali pritom ne može prelaziti trajanje iz ugovora o kreditu.

31 Drugo, tvrdi da taj odgovor ovisi o pitanju, s jedne strane, protivi li se članku 45. Direktive 2007/64, članku 55. Direktive 2015/2366 i člancima 9. do 14. Direktive 2014/92, koji uređuju olakšavanje bankovne mobilnosti i troškove zatvaranja računa za plaćanje, to što zatvaranje računa koji je zajmoprimac otvorio kod zajmodavca radi izravnog terećenja njegovih primanja u zamjenu za pojedinačnu pogodnost u okviru ugovora o kreditu dovodi do gubitka te pogodnosti ako je do njega došlo prije isteka razdoblja utvrđenog tim ugovorom, uključujući i više od godinu dana nakon otvaranja računa, i, s druge strane, protivi li se istim tim odredbama činjenica da trajanje tog razdoblja može iznositi do deset godina ili u ukupnom trajanju kredita.

32 U tim je okolnostima Conseil d'État (Državno vijeće) odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeća prethodna pitanja:

„1. Dopuštaju li odredbe [članka 12. stavka 2. točke (a)] Direktive [2014/17], osobito s obzirom na namjenu koju daju računu za plaćanje ili štednom računu čije otvaranje ili vođenje dopuštaju, ili odredbe [članka 12. stavka 3. te direktive], s jedne strane, zajmodavcu da naloži zajmoprimcu, u zamjenu za pojedinačnu pogodnost, obvezu izravnog terećenja svih njegovih plaća ili istovjetnih primanja na računu za plaćanje u razdoblju utvrđenom ugovorom o kreditu, neovisno o iznosu, rokovima dospijeća i trajanju kredita i, s druge strane, da tako utvrđeno razdoblje može iznositi do deset godina ili na vrijeme na koje je ugovor sklopljen, ako je ono kraće?

2. Protivi li se članku 45. Direktive [2007/64] – koji se tada primjenjivao, a danas odgovara članku 55. Direktive [2015/2366] – te člancima 9. do 14. Direktive [2014/92], koji uređuju olakšavanje bankovne mobilnosti i troškove zatvaranja računa za plaćanje[, s jedne strane,] to da zatvaranje računa koji je zajmoprimac otvorio kod zajmodavca kako bi se na njemu izravno teretila njegova primanja u zamjenu za pojedinačnu pogodnost u okviru ugovora o kreditu dovede do gubitka te pogodnosti ako je do njega došlo prije isteka razdoblja utvrđenog tim ugovorom, uključujući i više od godinu dana nakon otvaranja računa i, s druge strane, […] činjenica da to razdoblje može trajati do deset godina ili odgovarati ukupnom trajanju kredita?"

O prethodnim pitanjima

Prvo pitanje

33 Prvim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u bitnome pita treba li članak 12. stavak 2. točku (a) i članak 12. stavak 3. Direktive 2014/17 tumačiti na način da im se protivi nacionalni propis koji zajmodavcu dopušta da zajmoprimcu prilikom sklapanja ugovora o kreditu za kupnju stambene nekretnine nametne, u zamjenu za pojedinačnu pogodnost, izravno terećenje svih njegovih plaća ili istovjetnih primanja na računu za plaćanje otvorenom kod tog zajmodavca, neovisno o iznosu, rokovima dospijeća i trajanju kredita, i to u razdoblju koje može trajati do deset godina ili na vrijeme na koje je ugovor sklopljen, ako je ono kraće.

34 Iz članka 1. Direktive 2014/17, kako se pojašnjava u njezinoj uvodnoj izjavi 15., razvidno je da se tom direktivom utvrđuje zajednički okvir za određene aspekte zakona i podzakonskih propisa država članica o ugovorima o potrošačkim kreditima osiguranim hipotekom ili drugim kreditima za kupnju stambene nekretnine kako bi se potrošačima osiguralo uživanje visoke razine zaštite.

35 U tom smislu članak 12. te direktive u stavku 1. određuje da države članice moraju dopustiti praksu objedinjavanja, a zabraniti praksu vezanja usluga.

36 Kada je riječ o pojmu „praksa objedinjavanja usluga”, on se u članku 4. točki 27. Direktive 2014/17 definira kao praksa kod koje se ugovor o kreditu nudi ili sklapa u paketu s drugim zasebnim financijskim proizvodima ili uslugama, a pri tome je ugovor o kreditu potrošaču dostupan i zasebno, ali ne nužno pod istim uvjetima kao kad je ponuđen u paketu s dodatnim uslugama.

37 Što se tiče pojma „praksa vezanja usluga”, članak 4. točka 26. te direktive ga definira kao praksu kod koje se ugovor o kreditu nudi ili sklapa u paketu s drugim zasebnim financijskim proizvodima ili uslugama, a pri tome ugovor o kreditu potrošaču nije dostupan zasebno.

38 Prema tome, razlika između tih dviju transakcija koje predstavljaju praksu objedinjavanja usluga i praksu vezanja usluga u smislu navedene direktive leži u činjenici da kod prve transakcije potrošač ima mogućnost zasebno ugovoriti ugovor o kreditu i druge financijske proizvode ili usluge koje zajmodavac nudi u formi paketa, dok kod druge transakcije potrošač takvu mogućnost nema.

39 Međutim, prema članku 12. stavku 2. točki (a) navedene direktive, unatoč zabrani prakse vezanja usluga iz stavka 1. tog članka, države članice mogu propisati da zajmodavci imaju pravo zatražiti od potrošača, člana njegove obitelji ili bliske osobe da otvori ili posjeduje račun za plaćanje ili štedni račun kojemu je jedina svrha prikupljanje kapitala radi osiguravanja otplate kredita, objedinjavanje resursa s ciljem odobravanja kredita ili u svrhu pružanja dodatnog sredstva osiguranja zajmodavcu u slučaju nepodmirivanja obveza.

40 Dakle, iz formulacije članka 12. stavaka 1. i 2. Direktive 2014/17 razvidno je da iako ta direktiva načelno zabranjuje praksu vezanja usluga, ona ipak predviđa, kao iznimku od te zabrane, određene strogo regulirane slučajeve u kojima države članice mogu dopustiti takvu transakciju, a jedan od tih slučajeva je onaj iz stavka 2. točke (a) tog članka.

41 Iz teksta članka 12. stavka 2. Direktive 2014/17 također je razvidno da on uređuje samo praksu vezanja usluga, a da se ne odnosi na praksu objedinjavanja usluga koja je dopuštena člankom 12. stavkom 1. te direktive.

42 U konkretnom slučaju, iz odluke kojom se upućuje zahtjev proizlazi da članak L. 312-1-2 stavak I. točka 1. Monetarnog i financijskog zakona određuje da je zabranjeno prodavati ili nuditi na prodaju proizvode ili usluge u paketu, osim ako se proizvodi ili usluge uključeni u paket mogu kupiti pojedinačno ili ako su neraskidivo povezani. Odgovarajući na zahtjev Suda za pojašnjenje, sud koji je uputio zahtjev naveo je da tu odredbu treba tumačiti na način da zabranjuje praksu vezanja, a dopušta praksu objedinjavanja usluga u smislu Direktive 2014/17.

43 Osim toga, iz te odluke proizlazi da članak L. 313-25-1 Zakonika o zaštiti potrošača, u verziji koja se primjenjuje u sporu iz glavnog postupka, predviđa da zajmodavac može uvjetovati ponudu kredita izravnim terećenjem od strane zajmoprimca, u roku predviđenom ugovorom o kreditu, njegovih plaća ili istovjetnih primanja na računu za plaćanje, pod uvjetom da taj zajmodavac zauzvrat pruži zajmoprimcu neku pojedinačnu pogodnost. U toj se odredbi dodaje da po isteku navedenog roka zajmoprimac tu pogodnost stječe do kraja kredita, istodobno pojašnjavajući da, ako zajmoprimac prestane ispunjavati uvjet izravnog terećenja prije isteka tog roka, zajmodavac može ukinuti tu pogodnost za preostale otplate do kraja kredita.

44 S tim u vezi treba istaknuti da francuska vlada tvrdi da se navedena odredba odnosi na praksu objedinjavanja usluga zato što su, prema mišljenju te vlade, zajmodavci dužni potrošačima istodobno ponuditi ugovor o kreditu za kupnju nekretnine koji uključuje odredbu o izravnom terećenju i ugovor o kreditu za kupnju nekretnine koji ne sadržava takvu odredbu. Postojanje ili nepostojanja odredbe te vrste ovisi dakle o slobodi ugovaranja stranaka tih ugovora.

45 Ako bi se prihvatilo, što može utvrditi jedino sud koji je uputio zahtjev, da članak L. 313-25-1 Zakonika o zaštiti potrošača doista uređuje praksu objedinjavanja usluga, članak 12. stavak 2. točka (a) Direktive 2014/17 se u konkretnom slučaju ne bi primjenjivao jer, kao što je utvrđeno u točki 41. ove presude, potonja odredba uređuje samo praksu vezanja usluga.

46 Međutim, sud koji je uputio zahtjev dvoji o dosegu članka L. 313-25-1 Zakonika o zaštiti potrošača. U odgovoru na zahtjev za pojašnjenje spomenutom u točki 42. ove presude on navodi da će se pitanje treba li mogućnost predviđenu tom odredbom, da se odobrenje kredita uvjetuje izravnim terećenjem primanja na računu otvorenom kod zajmodavca tumačiti na način da omogućava praksu vezanja usluga ili praksu objedinjavanja usluga, moći riješiti tek nakon što Sud pruži odgovor na prethodno pitanje.

47 U tom smislu treba podsjetiti da je prema ustaljenoj sudskoj praksi Suda, u okviru postupka iz članka 267. UFEU-a koji se temelji na jasnoj podjeli funkcija između nacionalnih sudova i Suda, nacionalni sud jedini nadležan utvrđivati i ocjenjivati činjenice spora iz glavnog postupka te tumačiti i primjenjivati nacionalno pravo. Isto tako, isključivo je na nacionalnom sudu pred kojim je pokrenut postupak i koji mora preuzeti odgovornost za sudsku odluku koju treba donijeti da ocijeni, uvažavajući posebnosti predmeta, kako nužnost tako i relevantnost pitanja koja postavlja Sudu (presuda od 26. svibnja 2011., Stichting Natuur en Milieu i dr., C-165/09 do C-167/09, EU:C:2011:348, t. 47. i navedena sudska praksa).

48 U tim okolnostima, budući da je konačna ocjena dosega članka L. 313-25-1 Zakonika o zaštiti potrošača u nadležnosti suda koji je uputio zahtjev, potrebno je u svrhu davanja odgovora na prvo postavljeno pitanje prihvatiti pretpostavku prema kojoj taj članak predviđa iznimku od zabrane prakse vezanja usluga iz članka L. 312-1-2 Monetarnog i financijskog zakonika, kojim se u francuski pravni sustav prenosi članak 12. stavak 1. Direktive 2014/17.

49 Kada je riječ o pitanju, prvo, treba li članak 12. stavak 2. točku (a) Direktive 2014/17 tumačiti na način da mu se protivi nacionalni propis prema kojem zajmodavac može od zajmoprimca tražiti izravno terećenje svih njegovih plaća ili istovjetnih primanja na računu za plaćanje otvorenom kod tog zajmodavca, neovisno o iznosu, rokovima dospijeća i trajanju kredita, potrebno je, sukladno ustaljenoj sudskoj praksi Suda, voditi računa ne samo o tekstu tog članka nego i o njegovu kontekstu i cilju propisa kojega je dio (vidjeti u tom smislu presudu od 26. svibnja 2016., Envirotec Denmark, C-550/14, EU:C:2016:354, t. 27. i navedenu sudsku praksu).

50 Prije svega, kada je riječ o tekstu članka 12. stavka 2. točke (a) Direktive 2014/17, treba naglasiti da ta odredba predviđa mogućnost da zajmodavac traži od potrošača da otvori račun za plaćanje ili štedni račun isključivo za svrhe predviđene navedenom odredbom, odnosno radi prikupljanja kapitala za osiguravanje otplate kredita, objedinjavanja resursa s ciljem odobravanja kredita ili u svrhu pružanja zajmodavcu dodatnog sredstva osiguranja u slučaju nepodmirivanja obveza.

51 Nadalje, kada je riječ o cilju Direktive 2014/17, njome se želi osigurati, kao što to proizlazi iz točke 34. ove presude, visoka razina zaštite potrošača koji sklapaju ugovore o kreditu za kupnju nekretnina. Cilj te direktive je također, kao što se može zaključiti iz njezine uvodne izjave 24., zaštita mobilnosti takvih potrošača kao i njihova sposobnost donošenja informiranih odluka.

52 Konačno, kada je riječ o kontekstu članka 12. stavka 2. točke (a) Direktive 2014/17, treba istaknuti, kao što to proizlazi iz točke 40. ove presude, da, iako članak 12. te direktive u stavku 1. načelno zabranjuje praksu vezanja usluga, zato što ta praksa može ugroziti ciljeve spomenute u prethodnoj točki, on u stavku 2. predviđa slučajeve kad države članice ipak mogu dopustiti takvu praksu, a jedan od tih slučajeva je onaj iz točke (a) potonjeg stavka.

53 Budući da je članak 12. stavak 2. točka (a) Direktive 2014/17 iznimka od općeg pravila predviđenog u članku 12. stavku 1. te direktive, njega treba, sukladno ustaljenoj sudskoj praksi Suda, usko tumačiti (vidjeti po analogiji presudu od 22. siječnja 2020., Pensionsversicherungsanstalt (Prestanak rada nakon navršenja dobi za umirovljenje), C-32/19, EU:C:2020:25, t. 38. i navedenu sudsku praksu).

54 Ta iznimka daje zajmodavcima mogućnost, kao što to proizlazi i iz uvodne izjave 25. navedene direktive, da traže otvaranje računa za plaćanje ili štednog računa u svrhu, među ostalim, prikupljanja kapitala na takvom računu koji je dio ponude ili sklapanja ugovora o kreditu radi otplate kredita ili objedinjavanja resursa s ciljem odobravanja kredita, kao preduvjeta za to odobravanje. Prema tome, obveza nametnuta zajmoprimcu u pogledu izravnog terećenja njegovih primanja u takvu svrhu, načelno jest u skladu s tom odredbom.

55 Međutim, u konkretnom slučaju iz formulacije prvog postavljenog pitanja proizlazi da sud koji je uputio zahtjev smatra da članak L. 313-25-1 Zakonika o zaštiti potrošača dopušta zajmodavcu da uvjetuje odobravanje kredita izravnim terećenjem svih plaća ili istovjetnih primanja zajmoprimca na računu za plaćanje, neovisno o iznosu, rokovima dospijeća i trajanju kredita.

56 Slijedom navedenih razmatranja, takva mogućnost ponuđena zajmodavcu je nerazmjerna zato što predmetni nacionalni propis ne predviđa uzimanje u obzir značajki dotičnog kredita vezanih uz njegov iznos, rokove dospijeća i trajanje. Izravno terećenje koje zajmodavac na taj način ima pravo tražiti od zajmodavca moglo bi stoga izlaziti iz okvira, barem u određenim slučajevima, onoga što je nužno za otplatu kredita, dobivanje kredita ili davanje zajmodavcu dodatnog osiguranja u slučaju nepodmirivanja obveza. Međutim, imajući u vidu elemente istaknute u točkama 51. do 54. ove presude, mogućnost država članica da zajmodavcima dopuste primjenu prakse vezanja usluga dana im je isključivo radi postizanja barem jednog od triju ciljeva nabrojanih u članku 12. stavku 2. točki (a) Direktive 2014/17.

57 Svako bi drugo tumačenje potonje odredbe, s jedne strane, naštetilo cilju te direktive, a to je osiguravanje visoke razine zaštite potrošača, jer u određenim okolnostima sklapanje ugovora o kreditu u koji je uključena odredba o izravnom terećenju svih primanja potrošača, neovisno o značajkama kredita vezanima uz njegov iznos, rokove dospijeća i trajanje, možda ne bi najbolje odgovaralo njegovim interesima. S druge strane, takvo bi tumačenje bilo u suprotnosti s ciljem bankovne mobilnosti potrošača, koji se također nastoji postići navedenom direktivom, posebno ako bi potrošač želio sklopiti više ugovora o kreditu s različitim zajmodavcima.

58 Stoga valja zaključiti da članak 12. stavak 2. točku (a) Direktive 2014/17 treba tumačiti na način da mu se protivi nacionalni propis koji zajmodavcu omogućuje da odobrenje kredita uvjetuje izravnim terećenjem svih plaća ili istovjetnih primanja zajmoprimca na računu za plaćanje otvorenom kod tog zajmodavca, neovisno o iznosu, rokovima dospijeća i trajanju kredita.

59 Osim toga, treba podsjetiti da je prema ustaljenoj sudskoj praksi Suda nacionalni sud dužan, sukladno načelu usklađenog tumačenja nacionalnog prava, nacionalno pravo tumačiti u najvećoj mogućoj mjeri u skladu sa zahtjevima prava Unije i samim time u okviru svojih nadležnosti osigurati punu primjenu prava Unije kada odlučuje o sporu koji se pred njim vodi. To načelo zahtjeva da nacionalni sud mora uzeti u obzir cjelokupno nacionalno pravo kako bi ocijenio u kojoj ga je mjeri moguće primijeniti a da to ne dovede do rezultata protivnog pravu Unije (vidjeti u tom smislu presude od 19. prosinca 2013., Koushkaki, C-84/12, EU:C:2013:862, t. 75. i 76., i od 24. lipnja 2019., Popławski, C-573/17, EU:C:2019:530, t. 55.).

60 U konkretnom je slučaju, dakle, na sudu koji je uputio zahtjev da provjeri je li moguće tumačenje članka L. 313-25-1 Zakonika o zaštiti potrošača koje je u skladu s člankom 12. stavkom 2. točkom (a) Direktive 2014/17. To bi posebno bio slučaj, kao što to proizlazi iz točke 54. ove presude, ako bi se ta odredba nacionalnog prava mogla tumačiti tako da zajmodavcu omogućuje uvjetovanje odobrenja

kredita izravnim terećenjem samo onog dijela plaća ili istovjetnih primanja zajmoprimca koji je nužan za otplatu kredita, dobivanje kredita ili pružanje zajmodavcu dodatnih osiguranja u slučaju nepodmirivanja obveza, u smislu navedene odredbe Direktive 2014/17.

61 Drugo, što se tiče pitanja treba li članak 12. stavak 2. točku (a) Direktive 2014/17 tumačiti na način da mu se protivi nacionalni propis koji predviđa da trajanje obveznog izravnog terećenja plaća ili istovjetnih primanja zajmoprimca koje nameće zajmodavac, može iznositi do deset godina ili na vrijeme na koje je predmetni ugovor sklopljen, ako je ono kraće, treba reći da ta direktiva ne predviđa ograničenje trajanja razdoblja u kojem zajmodavci mogu od potrošača tražiti da zadrže račun za plaćanje ili štedni račun otvoren na temelju propisa kojima se u nacionalni pravni sustav prenosi navedena odredba. Najduže trajanje izravnog terećenja plaća koje zajmodavac ima pravo tražiti od zajmoprimca može dakle biti jednako trajanju odnosnog ugovora o kreditu, pod uvjetom da, kao što proizlazi iz točaka 56. do 58. ove presude, uvjet izravnog terećenja bude ograničen na ono što je nužno za postizanje ciljeva nabrojanih u toj odredbi, tj. da se zajmodavcu pruže određena osiguranja vezana uz dobivanje ili otplatu kredita.

62 Prema tome, imajući posebno u vidu cilj Direktive 2014/17, a to je osigurati visoku razinu zaštite potrošača, kao i njezin članak 2. stavak 1. prema kojem ta direktiva ne sprečava države članice da zadrže ili uvedu strože odredbe s ciljem zaštite potrošača, treba zaključiti da vremensko ograničenje razdoblja u kojem zajmodavac može zajmoprimcu nametnuti izravno terećenje njegovih plaća ili istovjetnih primanja nije u suprotnosti s člankom 12. stavkom 2. točke (a) te direktive.

63 Usto, imajući u vidu činjenicu da pojedinačna pogodnost, koju prema članku L. 313-25-1 Zakonika o zaštiti potrošača treba ponuditi zajmoprimcu, predstavlja protučinidbu za otvaranje računa kod zajmodavca za izravno terećenje, na takvu se situaciju primjenjuje članak 12. stavak 2. točka (a) Direktive 2014/17, pa stoga nema potrebe na prvo pitanje odgovarati u kontekstu članka 12. stavka 3. te direktive.

64 Slijedom navedenog, na prvo pitanje valja odgovoriti da članak 12. stavak 2. točku (a) Direktive 2014/17 treba tumačiti na način da mu se protivi nacionalni propis koji zajmodavcu dopušta da zajmoprimcu prilikom sklapanja ugovora o kreditu za kupnju stambene nekretnine nametne, u zamjenu za pojedinačnu pogodnost, izravno terećenje svih njegovih plaća ili istovjetnih primanja na računu za plaćanje otvorenom kod tog zajmodavca, neovisno o iznosu, rokovima dospijeća i trajanju kredita. S druge strane, tu odredbu treba tumačiti na način da joj se ne protivi nacionalni propis prema kojem trajanje nametnutog izravnog terećenja, u slučaju kad ono ne obuhvaća sve plaće zajmoprimca, može iznositi do deset godina ili na vrijeme na koje je odnosni ugovor sklopljen, ako je ono kraće.

Drugo pitanje

65 Imajući u vidu formulaciju drugog postavljenog pitanja i spis koji Sudu stoji na raspolaganju, treba zaključiti da sud koji je uputio zahtjev tim pitanjem u bitnome pita treba li pojam „naknada” u smislu članka 45. stavka 2. Direktive 2007/64, članka 55. stavka 2. Direktive 2015/2366 i članka 12. stavka 3. Direktive 2014/92 tumačiti na način da uključuje gubitak pojedinačne pogodnosti koju je zajmodavac ponudio zajmoprimcu u zamjenu za otvaranje računa kod tog zajmodavca radi izravnog terećenja njegovih primanja u okviru ugovora o kreditu, uzrokovan zatvaranjem tog računa, i, u slučaju potvrdnog odgovora, protivi li se tim odredbama nacionalni propis prema kojem do gubitka te pogodnosti može doći više od godinu dana nakon otvaranja tog računa.

66 Kada je riječ, kao prvo, o direktivama 2007/64 i 2015/2366 koje uređuju platne usluge na unutarnjem tržištu, u uvodnoj izjavi 29. prvonavedene i uvodnoj izjavi 62. drugonavedene direktive navodi se da bi radi olakšavanja mobilnosti korisnika, potrošači trebali imati, pod određenim okolnostima, mogućnost raskinuti okvirni ugovor bez naknade. U tom smislu, članak 45. Direktive 2007/64 u stavku 1. predviđa da korisnik platnih usluga može u bilo kojem trenutku raskinuti okvirni ugovor osim ako

stranke nisu ugovorile otkazni rok, a u stavku 2. se određuje da raskid takvog okvirnog ugovora sklopljenog na duže od dvanaest mjeseci ili na neodređeno vrijeme ne povlači nikakve troškove po isteku razdoblja od dvanaest mjeseci. Odredbe članka 55. stavaka 1. i 2. Direktive 2015/2366 u bitnome preuzimaju sadržaj odredbi članka 45. stavaka 1. i 2. Direktive 2007/64, s jedinom razlikom što raskid okvirnog ugovora bez naknade sada pretpostavlja da je taj ugovor na snazi najmanje šest mjeseci.

67 Drugo, kada je riječ o Direktivi 2014/92, iz njezina članka 2. točke 15. proizlazi da „naknadu" u smislu te direktive čine svi eventualni troškovi i kazne koje potrošač mora platiti pružatelju platnih usluga za usluge povezane s računom za plaćanje ili u vezi s njima.

68 Nadalje, navedena direktiva u članku 12. stavku 3. predviđa da države članice moraju osigurati da su naknade koje pružatelj platnih usluga koji obavlja prijenos eventualno obračunava potrošaču u slučaju zatvaranja računa za plaćanje koji ima kod njega, utvrđene među ostalim u skladu s člankom 45. stavkom 2. Direktive 2007/64, koji je zamijenio članak 55. stavak 2. Direktive 2015/2366.

69 U konkretnom je slučaju međutim nesporno da je, kao što je to nezavisni odvjetnik u bitnome istaknuo u točkama 84. i 85. svojeg mišljenja, gubitak pojedinačne pogodnosti iz članka L. 313-25-1 Zakonika o zaštiti potrošača posljedica primjene ugovorne odredbe o kojoj su se stranke ugovora o kreditu sporazumjele, a koja uvjetuje stjecanje te pogodnosti izravnim terećenjem, od strane zajmoprimca, njegovih plaća ili istovjetnih primanja kod zajmodavca tijekom određenog razdoblja, također predviđenog tim ugovorom, te da stoga taj gubitak nije posljedica zatvaranja računa za plaćanje otvorenog radi izravnog terećenja primanja zajmoprimca kod zajmodavca, nego prestanka izravnog terećenja. Čini se dakle, podložno provjeri suda koji je uputio zahtjev, da čak i nakon prestanka te obveze izravnog terećenja takav račun može ostati otvoren.

70 Stoga valja zaključiti da se ne može smatrati da gubitak takve prednosti ima obilježja naknade koju pružatelj platnih usluga obračunava u slučaju raskida okvirnog ugovora ili zatvaranja računa za plaćanje u smislu direktiva 2007/64, 2015/2366 i 2014/92. Prema tome, pravila o obračunavanju takvih naknada, predviđena tim direktivama, ne primjenjuju se na gubitak prednosti te vrste.

71 Slijedom navedenog, na drugo postavljeno pitanje valja odgovoriti da pojam „naknada" u smislu članka 45. stavka 2. Direktive 2007/64, članka 55. stavka 2. Direktive 2015/2366 i članka 12. stavka 3. Direktive 2014/92 treba tumačiti na način da ne uključuje gubitak pojedinačne pogodnosti koju je zajmodavac ponudio zajmoprimcu u zamjenu za otvaranje računa kod tog zajmodavca radi izravnog terećenja njegovih primanja u okviru ugovora o kreditu, uzrokovan zatvaranjem tog računa.

Troškovi

72 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenog, Sud (peto vijeće) odlučuje:

1. **Članak 12. stavak 2. točku (a) Direktive 2014/17/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 4. veljače 2014. o ugovorima o potrošačkim kreditima koji se odnose na stambene nekretnine i o izmjeni direktiva 2008/48/EZ i 2013/36/EU i Uredbe (EU) br. 1093/2010, treba tumačiti na način da mu se protivi nacionalni propis koji zajmodavcu dopušta da zajmoprimcu prilikom sklapanja ugovora o kreditu za kupnju stambene nekretnine nametne, u zamjenu za pojedinačnu pogodnost, izravno terećenje svih njegovih plaća ili istovjetnih primanja na računu za plaćanje otvorenom kod tog zajmodavca, neovisno o iznosu, rokovima dospijeća i trajanju kredita. S druge strane, tu odredbu treba tumačiti na način da joj se ne protivi**

nacionalni propis prema kojem trajanje nametnutog izravnog terećenja, u slučaju kad ono ne obuhvaća sve plaće zajmoprimca, može iznositi do deset godina ili na vrijeme na koje je odnosni ugovor sklopljen, ako je ono kraće.

2. **Pojam „naknade” u smislu članka 45. stavka 2. Direktive 2007/64/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. studenoga 2007. o platnim uslugama na unutarnjem tržištu i o izmjeni direktiva 97/7/EZ, 2002/65/EZ, 2005/60/EZ i 2006/48/EZ te stavljanju izvan snage Direktive 97/5/EZ, članka 55. stavka 2. Direktive (EU) 2015/2366 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2015. o platnim uslugama na unutarnjem tržištu, o izmjeni direktiva 2002/65/EZ, 2009/110/EZ i 2013/36/EU te Uredbe (EU) br. 1093/2010 i o stavljanju izvan snage Direktive 2007/64/EZ, te članka 12. stavka 3. Direktive 2014/92/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 23. srpnja 2014. o usporedivosti naknada povezanih s računima za plaćanje, prebacivanju računa za plaćanje i pristupu računima za plaćanje s osnovnim uslugama, treba tumačiti na način da ne uključuje gubitak pojedinačne pogodnosti koju je zajmodavac ponudio zajmoprimcu u zamjenu za otvaranje računa kod tog zajmodavca radi izravnog terećenja njegovih primanja u okviru ugovora o kreditu, uzrokovan zatvaranjem tog računa.**

Potpisi